

Міністерство освіти і науки України
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка
Відокремлений структурний підрозділ
«Професійно-педагогічний фаховий коледж
Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка»

Циклова комісія професійної освіти

Курсова робота

з дисципліни «Організація та методика професійного навчання»
на тему «**Шляхи реалізації активних методів навчання на уроках
виробничого навчання у закладах професійної (професійно-технічної)
освіти, що готують кваліфікованих робітників за швейним фахом**»

Студентки II курсу 22ТЛС групи
Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність: 015 Професійна освіта
Спеціалізація: 015.36 Професійна освіта
(Технологія виробів легкої
промисловості)
Горенко Анастасії Ігорівни

Керівник: Бикова Т.Б.

Дата захисту 11.12.2025

Оцінка за національною шкалою

Відмінно
Бали 90 Оцінка ECTS A

Члени комісії:

[Підпис] С.В. Довженко
(підпис, ініціали та прізвище)

[Підпис] Н.М. Терещук
(підпис, ініціали та прізвище)

[Підпис] Т.Б. Бикова
(підпис, ініціали та прізвище)

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ I ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ АКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ УЧНІВ	6
1.1. Сутність і значення активних методів навчання у системі професійної освіти	6
1.2. Класифікація та характеристика активних методів навчання.....	9
1.3. Аналіз досвіду використання активних методів навчання у підготовці кваліфікованих робітників швейного профілю.....	12
РОЗДІЛ II. МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ АКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ШВЕЙНОГО ПРОФІЛЮ.....	16
2.1. Методичні підходи до організації уроків виробничого навчання з використанням активних методів.....	16
2.2. Моделювання фрагментів уроку виробничого навчання з використанням активних методів навчання.....	17
2.3. Практичні рекомендації для майстра виробничого навчання щодо організації та впровадження активних методів.	22
ВИСНОВКИ.....	25
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	27
ДОДАТКИ.....	29

ВСТУП

Розвиток професійної (професійно-технічної) освіти в Україні характеризується підвищеними вимогами до підготовки кваліфікованих робітників, здатних творчо мислити, приймати самостійні рішення, швидко адаптуватися до умов ринку праці. Особливе значення у цьому процесі набуває використання активних методів навчання, які сприяють формуванню в учнів професійної компетентності, розвитку критичного мислення, самостійності та мотивації до навчання.

Аналіз наукових доробок таких вчених, як М. Дяченко-Богун [5], Т. Хома [14], О. Башкір [1], Т. Бутенко [2], Т. Вахрушева [3], свідчить про постійну увагу дослідників до вдосконалення активних методів навчання. У контексті професійної підготовки швачок цю проблему досліджували О. Внукова та І. Міщанчук [4], О. Плахтина та С. Вдович [10].

Нормативно-правову базу дослідження становлять:

- Закон України “Про освіту” [11];
- Закон України “Про професійну освіту” (чинний із 2025 р., який замінив Закон “Про професійну (професійно-технічну) освіту”). Слід зазначити, що на даному етапі триває робота над удосконаленням підзаконних документів до нового закону, тому, здобувачі освіти, які вступили раніше, продовжують навчання відповідно до старої редакції закону [12];
- Концепція Державної цільової соціальної програми розвитку професійної (професійно-технічної) освіти на 2022-2027 роки [7];
- Концепція розвитку педагогічної освіти [8];
- Програма та методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу [13].

На основі аналізу наукових і нормативних джерел можна зробити висновок, що проблема ефективного впровадження активних методів навчання у підготовці майбутніх швачок є актуальною, теоретично важливою і практично значущою для сучасної системи професійної освіти.

Тема дослідження: **“Шляхи реалізації активних методів навчання на уроках виробничого навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти, що готують кваліфікованих робітників за швейним фахом”**.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати та розробити практичні шляхи реалізації активних методів навчання на уроках виробничого навчання у закладах професійної освіти швейного профілю.

Завдання дослідження:

1. Вивчити стан розробленості проблеми активних методів навчання в системі професійної освіти.
2. Обґрунтувати класифікацію, особливості та переваги активних методів навчання у підготовці майбутніх швачок.
3. Проаналізувати досвід упровадження активних методів на уроках виробничого навчання у ЗП(ПТ)О.
4. Розробити методичні рекомендації та фрагмент уроку виробничого навчання із використанням активних методів.

Об'єкт дослідження: процес професійної підготовки учнів у закладах професійної (професійно-технічної) освіти.

Предмет дослідження: шляхи реалізації активних методів навчання на уроках виробничого навчання у підготовці кваліфікованих робітників швейного профілю.

Методи дослідження. Розв'язання поставлених завдань планується здійснити за допомогою комплексу методів дослідження:

Теоретичні: аналіз філософської, психолого-педагогічної, методичної літератури та законодавчих актів - для порівняння та зіставлення різних поглядів на проблему, що досліджується, розгляду теоретичних питань, визначення поняттєво-категоріального апарату; синтез - для обґрунтування методологічних основ дослідження; систематизація та узагальнення - для формування висновків.

Емпіричні: обсерваційні методи (спостереження за педагогічним процесом) для визначення поточного стану використання активних методів на практиці.

Теоретичне та практичне значення отриманих результатів дослідження полягає в розробленні методичних рекомендацій і моделей фрагментів уроків, що спрямовані на вдосконалення практики використання активних методів навчання майстрам виробничого навчання, що, у свою чергу, сприятиме підвищенню рівня професійної підготовки майбутніх швачок.

РОЗДІЛ І ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ АКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ УЧНІВ

1.1. Сутність і значення активних методів навчання у системі професійної освіти

Сучасний етап розвитку професійної (професійно-технічної) освіти в Україні зумовлений глибокими структурними змінами та необхідністю її гармонізації з європейськими освітніми стандартами, що закріплено в Законах України «Про освіту» [11] та «Про професійну (професійно-технічну) освіту» [12]. Це вимагає докорінної переорієнтації освітнього процесу з традиційної, переважно знаннєвої, парадигми на компетентнісну, де пріоритетом є формування кваліфікованого робітника, здатного до критичного мислення, самостійного прийняття рішень та швидкої адаптації до динамічних вимог ринку праці, що відображено у Концепції Державної цільової соціальної програми розвитку професійної (професійно-технічної) освіти на 2022-2027 роки [7]. Ключовим інструментом реалізації цих завдань, а також впровадження інноваційного підходу, визначеного Концепцією розвитку педагогічної освіти [8], є активні методи навчання, які забезпечують перетворення учня на активного суб'єкта освітньої діяльності.

Сутність активних методів навчання розкривається через призму їх визначення як способів організації навчального процесу, спрямованих на всебічну активізацію навчально-пізнавальної діяльності учнів шляхом широкого використання педагогічних та організаційно-управлінських засобів [5, с. 17]. На відміну від традиційних методів, де учень виступає пасивним об'єктом, що сприймає готову інформацію, активні методи перетворюють його на суб'єкта навчання, здатного до самостійного пошуку та творчої переробки інформації.

Т. Вахрушева визначає активні методи як такі, що мають на меті стимулювання пізнавальної активності, залучення учнів до роботи з великими

обсягами інформації та створення атмосфери порозуміння та співпереживання [3, с. 3]. Таким чином, активні методи – це методи, які забезпечують не лише засвоєння знань, а й формування умінь, навичок та, найголовніше, професійних компетентностей.

Виокремлюючи сутність активних методів навчання, необхідно провести їхнє чітке розмежування з традиційними методами. Як зазначає Н. Наволокова, традиційне навчання, що сформувалося на засадах класно-урочної системи Я. А. Коменського, має на меті насамперед передачу готових знань [9, с. 176]. На противагу цьому, активні методи, згідно з концепцією діяльнісного підходу А. Леонт'єва, ґрунтуються на тому, що засвоєння матеріалу відбувається лише через активну пізнавальну діяльність учня [3, с. 4].

Таблиця 1.1.

Порівняльна характеристика традиційних та активних методів
навчання

Критерій порівняння	Традиційні методи	Активні методи навчання
Роль учня	Пасивний об'єкт сприйняття інформації, репродуктивна діяльність.	Активний суб'єкт, співтворець навчального процесу, продуктивна діяльність.
Роль викладача	Джерело знань, контролер, транслятор інформації.	Організатор, координатор, консультант, фасилітатор.
Мета навчання	Засвоєння знань, умінь і навичок (ЗУН).	Формування компетентностей, здатності до самостійного вирішення проблем.
Характер взаємодії	Переважно монолог викладача, індивідуальна робота.	Діалог, полілог, групова та командна взаємодія.

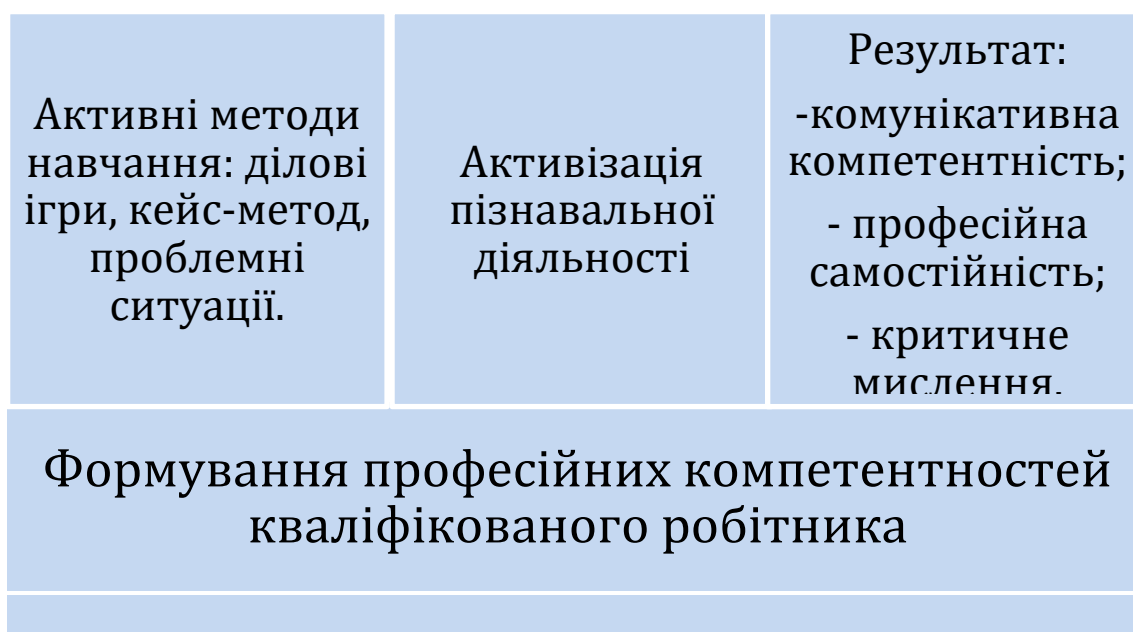
Значення активних методів у системі професійної освіти виходить за рамки простої передачі знань. Вони є ключовим механізмом формування тих

професійних та соціальних компетентностей, які безпосередньо вимагає ринок праці швейної галузі.

Т. Хома наголошує, що використання активних методів навчання сприяє розвитку самостійності, критичного мислення, навичок прийняття рішень та формуванню професійної компетентності [14, с. 152]. Структурно-логічний зв'язок між активними методами навчання та компетентнісною парадигмою можна представити наступним чином:

Схема 1.1.

Зв'язок активних методів навчання з професійними компетентностями

Зокрема, для професії швачки, що передбачає роботу в колективі та високу якість виконання технологічних операцій, активні методи забезпечують:

1. Формування комунікативної компетентності, яка є критично важливою для взаємодії у швейному цеху, обговорення технологічних завдань та якості роботи [2].

2. Розвиток професійної самостійності через вирішення квазіпрофесійних завдань (імітація реальних виробничих ситуацій), що дозволяє учням самостійно знаходити оптимальні технологічні рішення (наприклад, вибір способу обробки вузла чи усунення дефекту) [14, с. 152].

3. Підвищення внутрішньої мотивації до навчання, оскільки навчання перетворюється з обов'язку на дослідницький процес, який безпосередньо пов'язаний з майбутньою професійною діяльністю.

Таким чином, упровадження активних методів є не лише інновацією, а стратегічною необхідністю для підготовки кваліфікованих робітників, які відповідають вимогам Концепції Державної цільової соціальної програми розвитку професійної (професійно-технічної) освіти на 2022-2027 роки [7].

1.2. Класифікація та характеристика активних методів навчання

У сучасній педагогічній науці відсутня єдина і загальноприйнята класифікація активних методів навчання, що пояснюється їхньою багатогранністю та швидким розвитком інноваційних педагогічних технологій. Комплексний аналіз наукових джерел дозволяє стверджувати, що класифікація активних методів навчання є багаторівневою і залежить від обраного дослідником критерію.

Найбільшого поширення серед практиків професійної освіти є класифікація, яка поділяє всі активні методи за характером діяльності на дві основні групи.

1. Імітаційні методи – це методи, в яких навчальний процес відбувається через моделювання або імітацію реальних професійних ситуацій, процесів чи діяльності.

- Ділові та рольові ігри. Вони передбачають розподіл ролей, які відображають функції фахівців на виробництві (наприклад, "Майстер цеху", "Технолог", "Контролер якості", "Замовник"). Це дозволяє учням у безпечному середовищі відпрацювати навички взаємодії, вирішення конфліктів та прийняття професійних рішень.

- Кейс-метод (Case-Study). Полягає у вирішенні реальних або змодельованих виробничих ситуацій (кейсів). Для швейного профілю це може

бути кейс "Усунення дефекту крою" або "Раціоналізація технологічної послідовності обробки вузла".

- Моделювання та проектування. Метод, пов'язаний з розробкою нових ідей (наприклад, ескізів, конструкцій, технологічних карт), що розвиває творче та технічне мислення.

2. Неімітаційні методи – це методи, які не передбачають імітації професійних процесів, але суттєво активізують пізнавальну діяльність та мислення.

- Навчальна дискусія (круглий стіл). Забезпечує обмін думками, аргументацію позиції щодо актуальних питань галузі (наприклад, обговорення нових матеріалів чи стандартів якості).

- Мозковий штурм (Brainstorming). Метод колективної генерації ідей, який є ідеальним для пошуку нетипових рішень у творчому конструюванні одягу.

- Проблемне навчання та евристична бесіда. Викладач шляхом послідовних питань підводить учнів до самостійного відкриття нових знань.

Для всебічного теоретичного аналізу важливо розглянути й інші підходи, які дозволяють структурувати активні методи навчання за різними критеріями.

Т. Вахрушева узагальнює класифікацію методів, виходячи з дидактичних цілей та характеру пізнавальної діяльності учнів [3]: активні методи навчання охоплюють найвищі рівні: проблемний виклад, частково-пошуковий (евристичний) та дослідницький метод. Саме вони забезпечують розвиток творчого мислення, яке є незамінним для ухвалення рішень у складних технологічних ситуаціях на виробництві.

О. Башкір класифікує методи за формою організації навчального процесу [1]:

- Індивідуальні

- Групові (робота в малих командах)
- Колективні (дискусія, мозковий штурм) Групові методи є пріоритетними у швейній галузі, оскільки моделюють роботу бригад на виробництві, формуючи навички кооперації.

М. Дяченко-Богун наголошує, що використання активних методів навчання перетворює навчальний процес із "передачі знань" на "самостійну пізнавальну діяльність" [5, с. 74].

Використання активних методів навчання перетворює навчальний процес із «передачі знань» на «самостійну пізнавальну діяльність» [5, с. 74]. Особлива увага має бути приділена імітаційним методам, оскільки вони дозволяють учням не лише формувати комунікативну компетентність [2], а й розуміти відповідальність кожного фахівця у технологічному ланцюгу.

Для деталізації переваг використання ключових активних методів у швейній справі, варто розглянути їхні дидактичні функції:

Таблиця 1.2.

Дидактичні можливості ключових активних методів у підготовці швачок

Активний метод	Дидактична мета	Формовані компетентності	Приклади застосування
Кейс-метод	Навчити аналізувати професійні проблеми та приймати оптимальні рішення	Професійна гнучкість, критичне мислення навички прийняття рішень	Аналіз ситуації «Конструктивні дефекти виробу» (визначення причини та усунення)
Ділова гра	Моделювання функціональних ролей на виробництві, відпрацювання взаємодії	Комунікативна, організаційна, відповідальність	Рольова гра «Прийом замовлення та контроль якості (учень-швачка,

			учень-технолог, учень-замовник)
Метод проєктів	Інтеграція теоретичних знань та практичних навичок для створення кінцевого продукту	Творча, планування, самостійність, інноваційність	Розробка та пошиття «Колекції виробів з вторинної сировини» або «Моделі для нестандартної фігури»
Мозковий штурм	Колективний пошук нетипових та креативних рішень	Креативність, швидкість мислення, робота в команді	Пошук оригінальних ідей для декорування стандартної моделі одягу

Таким чином, вибір класифікації за характером діяльності є найбільш оптимальним для професійної освіти швейного профілю, оскільки дозволяє чітко ідентифікувати ті методи, що найкраще моделюють майбутню професійну діяльність учнів, створюючи умови для формування як спеціальних, так і ключових компетентностей.

1.3. Аналіз досвіду використання активних методів навчання у підготовці кваліфікованих робітників швейного профілю.

Сучасний ринок праці, особливо у сфері легкої промисловості, висуває високі вимоги до кваліфікації робітників. Майбутній фахівець швейного профілю має бути не просто виконавцем, а й креативною, комунікабельною особистістю, здатною до самостійного прийняття рішень в умовах змінного виробничого середовища [10]. Ця вимога актуалізує необхідність аналізу та впровадження інноваційних підходів у професійну (професійно-технічну) освіту, де активні методи навчання відіграють ключову роль.

Необхідність переходу до активних методів підтверджена на державному рівні. Закони України «Про освіту» [11] та «Про професійну (професійно-технічну) освіту» [12] закладають основи компетентнісного

підходу. Концепція розвитку педагогічної освіти [8] та Концепція Державної цільової соціальної програми розвитку професійної (професійно-технічної) освіти на 2022-2027 роки [7] наголошують на важливості вдосконалення методики навчання та запровадженні інноваційних технологій.

Педагогічний досвід показує, що активні методи навчання забезпечують ефективне формування професійної компетентності майбутніх фахівців [13]. За Т. Вахрушевою та М. Дяченко-Богун, акцент переноситься на активізацію самостійності думок та залучення учнів до роботи з великими обсягами інформації, що створює атмосферу співпереживання та робить їх суб'єктами навчання [3; 5]. О. Башкір та співавтори виокремлюють такі ключові активні методи навчання, як проектування, моделювання професійних ситуацій, ігри, мозковий штурм, які є орієнтованими на розвиток творчого мислення [1].

Ці загальні підходи є основою для розробки специфічних методів, орієнтованих на професію кравець-закрійник.

У контексті виробничого навчання швейного фаху найбільшу ефективність демонструють імітаційні методи, які максимально наближують навчальний процес до реальних виробничих умов.

О. Плахтина та С. Вдович у своєму дослідженні, присвяченому використанню активних методів навчання у підготовці майбутніх кравців-закрійників, акцентують увагу на необхідності знаходження учнями шляхів та засобів вирішення конкретних виробничих проблем та ситуацій [10]. Досвід їхнього застосування включає:

1. Ділові та Рольові ігри. Це один із найважливіших інструментів. Приклади ігор, які можуть бути адаптовані для уроків виробничого навчання:

- «Ситуація». Учням пропонується вирішити виробничу проблему (наприклад, невідповідність якості матеріалу вимогам замовника, раптовий вихід з ладу обладнання, термінова зміна моделі виробу). Мета — не лише знайти технологічне рішення, а й відпрацювати комунікацію та взаємодію у колективі [10].

- «Знайди помилку». Учням пропонується проаналізувати виріб з навмисно допущеними дефектами крою або пошиття. Цей метод розвиває навичку контролю якості та критичне мислення, які є критично важливими для швейної професії [10].

4. «Технолог, закрійник, контролер». Учні по чергово виконують різні ролі, розуміючи відповідальність кожного етапу виробничого ланцюга.

5. Ситуаційні методи (Case-Study). Досвід показує, що аналіз кейсів, пов'язаних із технологією пошиття складних вузлів (наприклад, коміри, кишені, підкладка), допомагає сформувати вміння приймати рішення в умовах невизначеності. За О. Внуковою та І. Міщанчук, інтеграція таких практичних завдань у навчальний процес посилює мотивацію та сприяє формуванню професійної компетентності [4].

Активні методи також охоплюють прийоми, спрямовані на стимулювання пізнавальної та дослідницької діяльності учнів.

1. Мозковий штурм («Brainstorming»). У швейному виробництві цей метод ефективний для пошуку альтернативних технологічних рішень або креативних дизайнерських ідей. Наприклад, учням може бути запропоновано знайти 5 способів обробки горловини без використання спеціальної машини, або придумати, як економно розкласти лекала на тканині з нестандартним малюнком. Метод сприяє розвитку креативності та комунікативної компетентності [10; 2].

2. Метод проектів. Проектний підхід у підготовці кравців-закрійників реалізується через розробку та виготовлення індивідуальних або колективних виробів (від ескізу до готового продукту). Досвід впровадження методу проектів у професійну освіту (згідно з методичними рекомендаціями) показує, що він не лише закріплює практичні навички, а й розвиває вміння планувати, організовувати та оцінювати власну роботу, що є основою професійної самостійності [13].

3. Проблемні лекції та дискусії. На теоретичних уроках досвід застосування дискусій [2] дозволяє учням обговорювати сучасні стандарти

якості, нові технології обробки матеріалів чи питання техніки безпеки. Це перетворює пасивне слухання на активний пошук істини та формування власної професійної позиції.

Окремим важливим напрямом досвіду є інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій у процес виробничого навчання, оскільки сучасне швейне виробництво неможливе без автоматизованих систем.

1. Комп'ютерне моделювання та проектування (САПР). Використання програм для конструювання та моделювання одягу (наприклад, САД-системи) є активним методом, який формує вміння працювати з новітнім обладнанням [16].

2. Мультимедійні презентації та відео-кейси. Застосування комп'ютера, мультимедійного проектора та Інтернету на уроках виробничого навчання сприяє візуалізації складних технологічних операцій та допомагає учням швидше засвоювати матеріал [10].

3. Інтерактивні посібники. Як зазначає В. Чемшит, інтерактивні технології, що включають візуальні засоби та тестові завдання, допомагають активізувати пізнавальну діяльність та забезпечити індивідуалізацію навчання [15].

Узагальнюючи досвід, можна констатувати, що активні методи навчання у професійній підготовці кравців-закрійників не є розрізненими елементами, а становлять цілісну систему, спрямовану на формування професійної гнучкості, творчого мислення та комунікативних навичок, що необхідні для успішної адаптації випускників до сучасного виробництва [16].

РОЗДІЛ II. МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ АКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ШВЕЙНОГО ПРОФІЛЮ

2.1. Методичні підходи до організації уроків виробничого навчання з використанням активних методів.

Ефективне впровадження активних методів навчання у процес виробничого навчання потребує ретельного методичного планування та дотримання низки організаційних умов. Основним завданням майстра виробничого навчання є створення такого освітнього середовища, яке б максимально наближалось до реальних виробничих умов швейного цеху та активізувало пізнавальну та практичну діяльність учнів.

Ключові методичні підходи до організації уроків:

1. Проблемно-ситуаційний підхід.

Урок будується навколо реальної або змодельованої виробничої проблеми (наприклад, “дефект крою”, “невідповідність тканини технічним умовам”). Це змушує учнів не просто виконувати операції, а аналізувати, приймати рішення та нести відповідальність за результат.

2. Діяльнісний підхід.

Учень виступає не як пасивний виконавець, а як активний суб'єкт, який самостійно планує свою роботу, вибирає оптимальні способи виконання операцій, контролює якість та корегує дії. Роль майстра зводиться до консультанта та фасилітатора.

3. Компетентнісний підхід.

Зміст та структура уроку орієнтовані на формування конкретних професійних компетентностей, визначених програмою: технологічної, комунікативної, організаційної.

4. Інтегрований підхід.

Поєднання традиційних демонстраційно-тренажерних методів з активними (ігри, кейси, проекти).

Етапність впровадження активних методів навчання на уроці виробничого навчання:

1. Мотиваційний етап.

Створення проблемної ситуації або виробничого завдання, що актуалізує потреби учнів у нових знаннях та вміннях.

2. Етап інструктажу.

Не традиційне викладання інформації, а організація пошуку рішення через евристичну бесіду, демонстрацію кейсу або постановку проблемного питання.

3. Етап самостійної роботи.

Активна діяльність учнів у групах або індивідуально з використанням обраних активних методів навчання (ділова гра, робота над проектом, розв'язання кейсу).

4. Етап контролю та корекції.

Самооцінка та взаємооцінка учнів, обговорення отриманих результатів, аналіз помилок та шляхів їх усунення. Майстер виконує роль модератора.

Отже, успішна організація уроку з використанням активних методів навчання базується на чіткому методологічному підході (проблемно-ситуаційному, діяльнісному, компетентнісному) та дотриманні структурованих етапів проведення. Це забезпечує плавний перехід від пасивного сприйняття інформації до активного, свідомого засвоєння знань і формування практичних компетентностей, що моделює реальну професійну діяльність у швейному виробництві.

2.2. Моделювання фрагментів уроку виробничого навчання з використанням активних методів навчання.

Другий підрозділ практичної частини дослідження присвячено моделюванню конкретних фрагментів уроків виробничого навчання, що є

логічним продовженням теоретичних основ, розглянутих у першому розділі. Метою даного підрозділу є демонстрація реального механізму впровадження активних методів навчання у навчальний процес для підготовки майбутніх швачок. Для цього було використано оригінальну інструкційно-технологічну карту з збірника, яка наведена в додатку А та слугує наочним інструментом [6, с. 112-116]. Запропоновані розробки ґрунтуються на принципах проблемно-діяльнісного та компетентнісного підходів і слугують наочним інструментом для майстра виробничого навчання, який прагне підвищити ефективність занять та сформувати в учнів не лише технічні навички, але й критичне мислення, самостійність та вміння працювати в команді.

Метод 1. Використання кейс-методу на тему: "Діагностика та усунення конструктивних дефектів плечових виробів"

Тема уроку: "Технологія виготовлення плечового одягу. Контроль якості".

Мета: сформувати в учнів вміння діагностувати типові конструктивні дефекти плечових виробів, визначати причини їх виникнення та приймати технологічно обґрунтовані рішення щодо усунення.

Активний метод: кейс-метод (Case-Study).

Дидактичні засоби:

Демонстраційні зразки готових виробів (піджаки, блузи) з навмисно створеними дефектами (наприклад, горизонтальні складки під проймою, відстаючий комір, заломы на спинці, задирання спинки догори).

Роздатковий матеріал – класифікація дефектів, таблиці з причинами та способами усунення.

Хід уроку:

I. Організаційна частина (7-10 хвилин).

II. Вступний інструктаж (45 хвилин).

Майстер пропонує учням уявити себе технологами-контролерами якості на швейному підприємстві. На монтажний стіл надходить партія жіночих піджаків, в якій виявлено низку недоліків. Завдання учнів – провести

експертизу, використовуючи надані матеріали, і скласти рекламацийний акт із вказівкою дефекту, його причини та пропозицій щодо усунення.

Формування кейс-завдань. Учні діляться на малі групи (3-4 особи). Кожна група отримує один виріб із конкретним дефектом і короткий опис "симптома" від умовного замовника:

Кейс 1: "На піджаку спостерігаються горизонтальні складки, що йдуть з-під пройми спинки. Визначте причину та шляхи усунення".

Кейс 2: "Комір відстає від шиї в області горловини спинки. Проведіть аналіз".

Кейс 3: "Спинка піджаку задирається догори, бокові шви зсунуті у бік спинки. Визначте, що призвело до дефекту".

Кейс 4: "У верхній частині рукава утворилися горизонтальні складки. Дайте рекомендації".

III. Поточний інструктаж (260 хвилин).

Учні аналізують зразок, використовують роздаткові матеріали (класифікацію та таблиці) для ідентифікації дефекту та причини. Майстер виконує роль консультанта, наводячи учнів на правильні висновки шляхом наводячих питань (евристична бесіда).

IV. Заключний інструктаж (25 хвилин).

Представник кожної групи презентує свої висновки, аргументуючи їх посиланням на навчальний матеріал. Наприклад, для Кейсу 1 учні можуть зробити висновок: «Дефект належить до першої групи. Причина – недостатня ширина спинки в нижній частині пройми. Спосіб усунення – збільшити ширину спинки в цій ділянці, як зазначено в таблиці».

Майстер організовує спільне обговорення. Підсумовується, що для ефективного усунення дефекту необхідно чітко класифікувати його тип, що дозволяє правильно визначити причину. Разом з учнями складається алгоритм дій технолога при виявленні дефекту.

Метод 2. Використання методу ротаційних станцій на тему: "Обробка накладних кишень у виробі поясного одягу"

Тема уроку: "Технологія обробки накладних кишень".

Мета: сформувати в учнів стійкі вміння та навички виконання ключових операцій з обробки накладної кишені, дотримуючись технічних умов та послідовності.

Активний метод: метод ротаційних станцій (обертіві групи).

Матеріально-технічне оснащення: робоче місце обладнане 4 станціями.

Станція 1: "Дублювання та підготовка" (клейова прокладка, праска, прасувальний стіл, лекала, крейда).

Станція 2: "Обметування та обшивання кутів" (спеціальна красобметувальна машина, універсальна швейна машина, ножиці).

Станція 3: "Формування та закріплення верхнього краю" (праска, універсальна швейна машина, обмежуюча лінійка).

Станція 4: "Монтаж кишені на виріб" (основна деталь спідниці, булавки, універсальна швейна машина).

На кожній станції – відповідна інструкційна карта (додаток А).

Хід уроку:

I. Організаційна частина (7-10 хвилин).

II. Вступний інструктаж (45 хвилин).

Майстер обговорює з учнями значення якісно виконаної кишені в готовому виробі. Оголошується мета: клас буде працювати як міні-конвеєр з гнучкою організацією, де кожна група відпрацює всі етапи створення кишені. Учні діляться на 4 малі групи, кожна з яких починає роботу на одній зі станцій.

III. Поточний інструктаж (260 хвилин).

Робота на ротаційних станціях. Кожна група працює на своїй станції протягом обмеженого часу (наприклад, 10-12 хвилин), виконуючи строго визначену операцію згідно з інструкційною картою:

Група на Станції 1: Виконує операції 1.1-1.5 (перевірка деталей, намітка, дублювання припуску).

Група на Станції 2: Виконує операції 1.6-1.8 (обметування верхнього зрізу, обшивання бічних кутів, підрізання припусків).

Група на Станції 3: Виконує операції 1.9-1.12 (вивертання, прасування, застрочування верхнього краю).

Група на Станції 4: Виконує операції 1.13-1.15 (намітка місця кишені на спідниці, скріплення, настрочування).

Ротація. За сигналом майстра групи переходять на наступну станцію за годинниковою стрілкою. Таким чином, кожна група послідовно проходить всі 4 етапи. На кожній новій станції вони отримують напівфабрикат, підготовлений попередньою групою, і продовжують його обробку. Це імітує виробничий ланцюг і вчить учнів аналізувати якість роботи колег.

IV. Заключний інструктаж (25 хвилин).

Після завершення повного циклу всі групи повертаються на свої початкові місця з готовими виробами. Майстер організовує колективний огляд та аналіз якості виконаних кишень. Учні разом з майстром оцінюють симетричність, точність строчок, якість прасування тощо. Обговорюються типові помилки, що виникли на різних етапах, та шляхи їх усунення.

Використання методу ротаційних станцій дозволило в інтерактивній формі відпрацювати складну багатоопераційну технологію, забезпечивши максимальну включеність кожного учня в процес та розвиваючи вміння працювати в команді, швидко орієнтуватися в новому завданні та нести відповідальність за якість своєї роботи для наступної ланки технологічного ланцюга.

Отже, моделювання фрагментів уроків з використанням кейс-методу та методу ротаційних станцій наочно демонструє, як теоретичні засади активних методів навчання реалізуються у практичній площині. Запропоновані розробки не лише ілюструють високий педагогічний потенціал цих методів, але й підкреслюють їхню універсальність: вони ефективні як для формування аналітичних умінь у складних технологічних ситуаціях (діагностика дефектів), так і для відпрацювання точних моторних навичок у рамках чіткого технологічного процесу (обробка кишень). Таким чином, представлені матеріали є готовим методичним інструментарієм, спрямованим на

перетворення традиційного уроку виробничого навчання на креативний майданчик, де учень виступає активним творцем своєї професійної компетентності.

2.3. Практичні рекомендації для майстра виробничого навчання щодо організації та впровадження активних методів.

Теоретичне обґрунтування та розробка моделей уроків є важливою основою, проте їхня практична ефективність безпосередньо залежить від майстерності та підготовленості викладача. Впровадження активних методів навчання вимагає від майстра виробничого не лише знання їхньої сутності, але й володіння практичними прийомами організації, вміння створити відповідну атмосферу та грамотно керувати навчальною діяльністю.

Для того щоб перетворити теоретичний потенціал активних методів на реальні результати підвищення якості підготовки майбутніх швачок, пропонуються наступні практично-орієнтовані рекомендації. Вони спрямовані на подолання типових труднощів та забезпечення системного, а не епізодичного, використання активних методів навчання у щоденній роботі.

1. Починайте з простих методів.

Для початку впроваджувати нетривалі ігрові вправи або короткі дискусії. Наприклад, “мозковий штурм” на 5 хвилин на тему “Як економно розкласти лекала на тканині з крупним малюнком”. Це допоможе учням звикнути до нової форми роботи.

2. Чітко визначайте цілі та правила.

Перед початком роботи з активними методами навчання роз'ясніть учням, яких результатів очікуєте, які компетентності формуватимуться, та які правила взаємодії в групі (наприклад, “кожна думка важлива”, “критикуємо-пропонуємо”).

3. Створюйте безпечне середовище.

Помилка під час використання активних методів навчання - це частина навчального процесу, а не провал. Заохочуйте учнів експериментувати,

висловлювати непопулярні думки та аналізувати свої помилки без страху отримати низьку оцінку.

4. Забезпечте рефлексію.

Після завершення справи обов'язково виділіть час на обговорення: Що вийшло? Що не вийшло і чому? Що ви дізналися нового? Як це можна застосувати в майбутній роботі? Це перетворює досвід гри на особисте знання.

5. Використовуйте інформаційно-комунікаційні технології як інструмент, а не мету.

Мультимедійні презентації, відео інструктажі та САД-програми повинні доповнювати та візуалізувати практичне завдання, а не замінювати його. Наприклад, учні переглядають детальний відео інструктаж із покроковим виконанням, але саму операцію відпрацьовують на реальному обладнанні під наглядом майстра.

6. Індивідуальний підхід.

Враховуйте рівень підготовки, тип мислення та комунікативні здібності учнів при формуванні груп та розподіл ролей. Під час виконання комплексного проекту “Пошиття жіночих брюк” розподіліть обов'язки відповідно до сильних сторін кожного учня:

- учні з технічним складом мислення та увагою до деталей займаються розробкою технологічної карти та складання кошторису;

- учні з розвиненими креативними здібностями відповідають за художнє оформлення - вибір фурнітури, декоративних елементів, створення ескізів;

- учні з високою моторикою та точністю виконують найвідповідальніші операції з пошиття;

- комунікабельні учні можуть виконувати роль “керівника проекту” або “представника замовника”.

7. Плануйте час із запасом.

Робота з активними методами завжди займає більше часу, ніж традиційний інструктаж. Залишайте резерв часу для непередбачуваних дискусій та глибокого аналізу ситуації.

8. Постійно вдосконалювати власний досвід.

Відвідайте майстер-класи колег, аналізувати власні успіхи та невдачі, адаптувати відомі методичні розробки під специфіку вашої групи та матеріально-технічної бази.

Таким чином, запропоновані практичні рекомендації виступають своєрідним алгоритмом дій для майстра виробничого навчання, спрямованим на ефективне та безстресове впровадження активних методів навчання у навчальний процес. Їхнє послідовне застосування дозволяє перейти від формального використання окремих вправ до створення цілісного, мотивуючого освітнього середовища, що максимально розкриває потенціал учнів і готує їх до викликів сучасного швейного виробництва.

Отже, реалізація активних методів навчання на уроках виробничого навчання швейного профілю є цілеспрямованим методичним процесом, що вимагає від майстра не лише високої кваліфікації, але й педагогічної майстерності. Запропоновані методичні підходи, моделі фрагментів уроків та практичні рекомендації демонструють, що використання кейс-методу, ділових ігор, проектів та інших активних методів дозволяє трансформувати урок з місця передачі операційних навичок у творчий майданчик для формування компетентного, ініціативного та адаптивного фахівця, здатного ефективно працювати в умовах сучасного швейного виробництва.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження, присвячене теоретичному обґрунтуванню та розробленню практичних шляхів реалізації активних методів навчання на уроках виробничого навчання у закладах професійної освіти швейного профілю, досягає поставленої мети. На основі виконаних завдань можна сформулювати наступні ключові висновки:

1. Теоретично обґрунтовано, що перехід до компетентнісного підходу в професійній освіті, закріплений у сучасному законодавстві України, обумовлює необхідність застосування активних методів навчання. Вони є ключовим інструментом для формування в учнів не лише технічних навичок, але й критичного мислення, самостійності, комунікативності та здатності до швидкої адаптації - якостей, що є вирішальними для успішної роботи на сучасному швейному виробництві.

2. Систематизовано та класифіковано активні методи навчання, зокрема, за критерієм характеру діяльності (імітаційні та неімітаційні). Встановлено, що для підготовки швачок найбільший потенціал мають імітаційні методи (кейс-метод, ділові та рольові ігри, метод проектів), оскільки вони максимально наближають навчальний процес до реальних виробничих умов, формуючи професійну гнучкість та відповідальність.

3. Проаналізовано досвід використання активних методів у підготовці кваліфікованих робітників швейного профілю, що підтвердив їх високу ефективність для мотивації учнів, інтеграції теоретичних знань з практичними навичками та розвитку творчого технологічного мислення. Виявлено, що поєднання цих методів з інформаційно-комунікаційними технологіями (CAD-системами, мультимедійні презентації) значно підвищує якість та результативність навчання.

4. Розроблено конкретні шляхи реалізації активних методів навчання на уроках виробничого навчання. На прикладах моделювання фрагментів уроків із застосуванням кейс-методу (“Діагностика та усунення конструктивних дефектів”) та методу ротаційних станцій (“Обробка накладних кишень”)

показано, як дані методи трансформують урок із пасивного відпрацювання операцій у активний, дослідницький процес, що моделює майбутню професійну діяльність.

5. Сформовано комплекс практичних рекомендацій для майстра виробничого навчання, спрямованих на подолання типових труднощів при впровадженні активних методів. Запропонований алгоритм дій забезпечує поступовий перехід від традиційного навчання до активної, цілісної моделі, орієнтованої на розкриття потенціалу кожного учня.

Отже, проведене дослідження підтвердило, що системне та методично виважене впровадження активних методів навчання на уроках виробничого навчання є важливим чинником підвищення якості професійної підготовки майбутніх швачок. Це забезпечує формування конкурентоспроможного, компетентного фахівця, здатного не лише виконувати технологічні операції, але й аналізувати, творити та ефективно працювати в команді, що повністю відповідає вимогам сучасного ринку праці та стратегічним цілям розвитку професійної освіти в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Башкір О. І. Активні й інтерактивні методи навчання у вищій школі. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Серія «Педагогіка»*. 2018. Вип. 60. С. 6–13.
2. Бутенко Т. О. Активні методи навчання у формуванні комунікативної компетентності студентів. *Науковий вісник*. 2009. № 14. С. 41–45.
3. Вахрушева Т. Ю. Теоретичні аспекти активних методів навчання. *Проблеми сучасної педагогічної освіти. Серія: Педагогіка і психологія*. 2011. Вип. 31. Ч. 2. С. 3–8.
4. Внукова О.М., Міщанчук І.П. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців технологій та дизайну засобами інформаційно-комунікаційних технологій. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2019. Вип.177, ч.І. С.93-96.
5. Дяченко-Богун М. Активні методи навчання у вищому навчальному закладі. *Витоки педагогічної майстерності*. 2014. Вип. 14. С. 74–79.
6. Збірник інструкційно-технологічних карток з професії 7436 “Швачка / Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди. - Харків : НМЦ ПТО у Харківській області, 2023. - 312 с.
7. Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми розвитку професійної (професійно-технічної) освіти на 2022-2027 роки. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 09.12.2021 № 1619-р.
8. Концепція розвитку педагогічної освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 16.07.2018 № 766.
9. Наволокова Н. П. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій. Харків: Вид. група «Основа», 2009. 176 с.

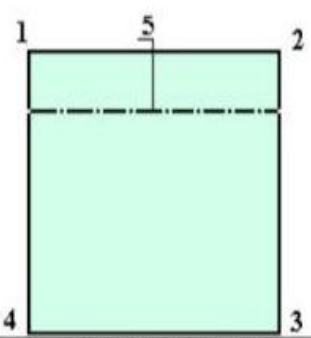
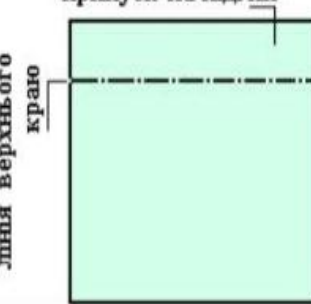
10. Плахтина О.В., Вдович С.П. Використання активних методів навчання у професійній підготовці майбутніх кравців-закрійників. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2015. № 4-5. С.60-64.
11. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2017. № 38–39, ст. 380.
12. Про професійну (професійно-технічну) освіту: Закон України від 10.02.1998 № 103/98-ВР. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 1998. № 32, ст. 215.
13. Програма та методичні рекомендації для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 015 Професійна освіти (Технологія виробів легкої промисловості) [уклад.: О.В. Абрамова та ін.]. Кропивницький: РВВ ЦДПУ імені В.Винниченка, 2020. 45с.
14. Хома Т. В. Активні методи навчання в педагогіці вищої школи. *Молодий вчений*. 2020. № 69, Т. 3. С. 150–154.
15. Чемшит В.Г. Інтерактивні технології на уроках трудового навчання: Методичний посібник. Полтава: ПОППО, 2007. 120с.
16. Чернишова Т.В. До питання фахової підготовки закрійників. *Підготовка майстра виробничого навчання, викладача професійного навчання до впровадження в освітній процес інноваційних технологій: матеріали Всеукр. наук.-метод.семінару*. Глухів, 2017. С.125-127.

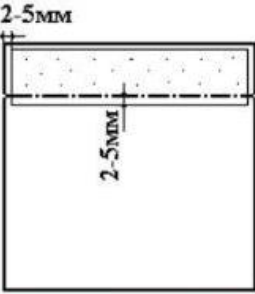
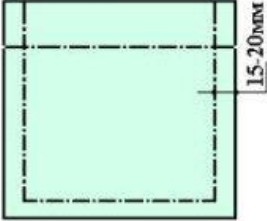
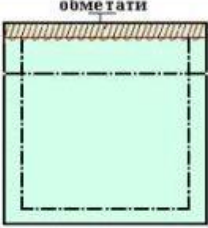
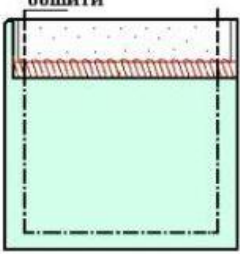
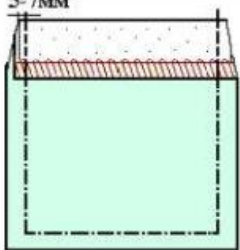
ДОДАТКИ

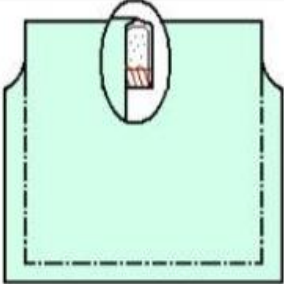

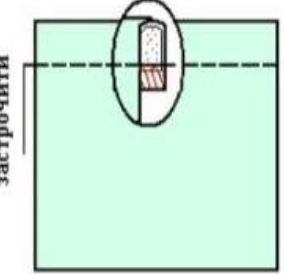
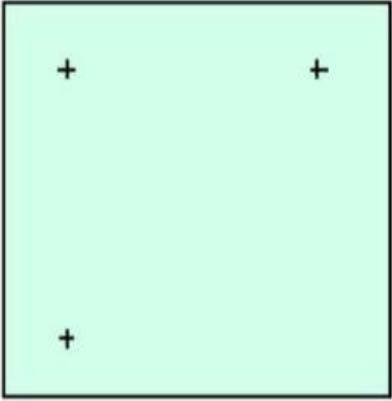
Додаток А

ІНСТРУКЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТКА – 16

ЗАГОЛОВНА ЧАСТИНА	
Професія: ШВАЧКА	<p>Зовнішній вигляд накладної кишені, верхній край якої оброблений суцільновикросним припуском на підгин</p> <p>Накладна кишеня верхній край оброблений швом упідгин з відкритим обметаним зрізом</p>
Кваліфікація: 3 розряд	
Учнівська норма часу: 225 хвилин	
Тема уроку: <i>Обробка накладних кишень у виробках поясного одягу</i>	
<p>Мета уроку: сформувати в здобувачів освіти уміння та навички технологічно правильно виконувати обробку накладних кишень простої складності у виробках поясного одягу з дотриманням технічних умов на їх виконання, виявляти та усувати дефекти.</p> <p>Теоретичні відомості</p> <p>Кишеня – деталь або вузол швейного виробу для зберігання дрібних предметів та оздоблення виробу [ДСТУ 2023-91].</p> <p>Накладні кишені можуть бути різної форми.</p> <p>Види накладних кишень: прості та складні.</p> <p>Кишені в спідницях розташовують на передніх або задніх полотнищах. По зовнішньому вигляду кишені дуже різноманітні: в рамку, з клапаном, з листочками, накладні, в рельєфах. Кишені оздоблюють складками, заціпами, хлястиками, навісними і прорізними петлями, гудзиками, вишивкою тощо.</p> <p>Місце розташування накладних кишень на основних деталях виробу намічають трьома лініями (однією вздовж – рівень розташування верхнього краю кишені та двома упоперек – у кінцях кишені) або двома хрестоподібними лініями, що визначають положення верхніх кутів кишень. Можна розмітити кишені за допомогою спеціального пристосування проколами.</p> <p>Процес обробки накладних кишень складається з двох етапів: обробка накладної кишені та з'єднання її з основною деталлю виробу.</p> <p>Початковою стадією обробки деталей накладних кишень є виконання оздоблювальних елементів (заціпів, складок, вишивок, аплікацій і т.п.) і заправовування верхнього, бічних і нижнього зрізів. При заправовуванні зрізів кишень має бути забезпечена висока точність з метою отримання ідентичної форми кишень для певної моделі. Для цього зрізи загинають на фальцпресах або вручну, але із застосуванням шаблонів. Бічні і нижні зрізи накладних кишень можуть бути оброблені обшивним швом за наявності підкладки або заправовані для наступного настрочування на основну деталь накладним швом, а також можуть бути оброблені з відлітними краями.</p>	
<p>Зовнішній вигляд накладної кишені, верхній край якої оброблений обшивкою</p> <p>Накладна кишеня верхній край оброблений обшивкою</p>	
ОСНОВНА ЧАСТИНА	

I. ОБРОБКА НАКЛАДНОЇ КИШЕНІ, ВЕРХНІЙ КРАЙ ЯКОЇ ОБРОБЛЕНИЙ ШВОМ УПІДГІН З ВІДКРИТИМ ОБМЕТАНИМ ЗРІЗОМ				
№ з/п	Послідовність виконання обробки вузла виробу (операції)	Технічні умови на виконання операції (ТУ), мм	Обладнання, інструменти	Графічне зображення
1.1	Перевірити якість і кількість деталей крою	1 – основна деталь; 2 – накладна кишеня, яку викроюють з припуском на обробку верхнього краю рівним 40-50мм, припусками на підгин бічних та нижньої сторін – рівними 15-20мм, 3 – клейова прокладка в припуск накладної кишені, для запобігання верхнього краю кишені від розтягування	Візуально, допоміжне лекало, кравецька крейда, ножиці	 <p>1 - основна деталь н.о.</p> <p>2 - накладна кишеня н.о.</p> <p>3 - клейова прокладка</p>
Обробка накладної кишені				
1.2	Запам'ятати зрізи та лінії накладної кишені	Накладна кишеня має наступні зрізи та лінії: 1 -2 – верхній зріз; 2 -3, 1 -4 – бічні зрізи; 3 -4 – нижній зріз; 5 – лінія верхнього краю накладної кишені	Візуально, запам'ятати	 <p>1 5 2</p> <p>4 3</p>
1.3	Намітити на накладній кишені лінію верхнього краю	Накласти допоміжне лекало на виворітну сторону накладної кишені і намітити лінію верхнього краю кишені	Допоміжне лекало, кравецька крейда	 <p>припуск на підгин</p> <p>лінія верхнього краю</p>

1.4	Продублювати припуск накладної кишені	Укласти клейову прокладку на виворітну сторону припуску на обробку верхнього краю кишені так, щоб вона перекривала лінію верхнього краю на 2-5мм і не доходила на 2-5мм до верхніх бічних сторін кишені	Прасувальний стіл, праска, пропрасувач, пульверизатор	
1.5	Намітити готовий вигляд кишені	Накласти допоміжне лекало на лицьову сторону кишені, вирівнюючи зріз припуску на обробку верхнього краю кишені з краєм лекала та розташовуючи його на відстані 15-20мм від бічних і нижнього зрізів кишені	Допоміжне лекало, кравецька крейда	
1.6	Обметати верхній зріз накладної кишені	Накладну кишеню розташувати лицьовою стороною вгору	Спеціальна крас обметувальна машина, ножиці	
1.7	Обшити верхні бічні кути накладної кишені	Припуск на обробку верхнього краю кишені перегнути на лицьову сторону по надсічкам або наміченій лінії і обшити верхні бічні кути так, щоб строчка співпала з контурною лінією бічних сторін	Універсальна швейна машина, ножиці	
1.8	Підрізати припуски швів обшивання верхніх бічних кутів накладної кишені	Залишаючи 5-7мм припуску шва	Ножиці	

1.9	Вивернути верхній край накладної кишені	На лицьову сторону, виправити обшиті кути	Кілочок	
1.10	Припрасувати верхній край накладної кишені	Вирівняти верхній край накладної кишені, виправити обшиті кути і припрасувати з виворітної сторони	Прасувальний стіл, праска, пропрасувач, пульверизатор	
1.11	Запрасувати припуски нижньої та бічних сторін накладної кишені	Направити припуски на виворітну сторону кишені. Запрасувати припуски по нижній та бічним сторонам, розташовуючи контурну лінію перегину країв на згині сторін деталі	Прасувальний стіл, праска, пропрасувач, пульверизатор	
1.12	Застрочити верхній край накладної кишені	На відстані 30-40мм (відповідно до припуску на підгин)	Універсальна швейна машина, обмежувача лінійка, ножиці	
З'єднання накладної кишені з основною деталлю				
1.13	Намітити місце розташування накладної кишені на основній деталі	Накласти на лицьову сторону основної деталі допоміжне лекало, вирівнюючи краї лекала з передньою, бічною і верхньою сторонами. Намітити трьома хрестоподібними знаками або точками, що відповідають розташуванню двох верхніх кутів і одного нижнього (переднього) кута кишені	Допоміжне лекало, кравецька крейда або спеціальний олівець	

1.14	Скріпити накладну кишеню з основною деталлю	Укласти накладну кишеню виворітною стороною на лицьову сторону основної деталі, суміщаючи кути кишені з наміченими знаками і скріпити деталі	Кравецькі булавки	
1.15	Настрочити накладну кишеню на основну деталь	На відстані 1-2мм від країв кишені. Верхні кути кишені закріпити подвійною зворотною строчкою. Видалити кравецькі булавки	Універсальна швейна машина, ножиці	
1.16	Припрасувати накладну кишеню у готовому вигляді	З виворітної і лицьової сторін	Прасувальний стіл, праска, пропрасувач, пульверизатор	
1.17	Перевірити якість обробки накладної кишені	Перевірити симетричність сторін кишені, правильність настрочування на основну деталь, рівність строчки, закріпку верхніх кутів	Візуально, лінійка, сантиметрова стрічка	